

«وطن امروز» از موج جدید واردات خودرو با وجود ناترازی و گرانی ارز گزارش می‌دهد

ارزسوزی بازار خودرو

چرا سیاست تخصیص ارز به بازار خودرو منجر به تنظیم بازار نشد

موضوع تأثیر تعیین‌کننده‌ای بر حقوق ورودی ندارد؛ چه این حقوق معادل ۱۰۰ درصد باشد، چه ۸۰ درصد، ۶۰ درصد، یا حتی صفر. دلیل این امر این است که در شرایط رقابتی، متقاضیان واردات خودرو بر اساس پیشنهاد قیمتی خود برای دریافت مجوز عمل می‌کنند. به عبارتی، هر چه درصد حقوق ورودی کاهش یابد، افراد مبالغ بیشتری را برای خرید مجوز پیشنهاد می‌دهند تا سهم بیشتری از این بازار رقابتی را به دست آورند.»

به نظر می‌رسد دولت با تعیین شاخص «ارزان‌تر» بودن در تلاش است این رقابت را ایجاد کند. هرچند به اعتقاد برخی کارشناسان، این موضوع می‌تواند زمینه‌ساز اخراج بازیگران ضعیف‌تر از حوزه واردات شود. با این حال، ظاهر قضیه این است که آنها درصددند با بازی تخصصی ارز، واردکنندگان را به تکاپوی بیشتری وادار کرده و مانع برخی اقدامات از جمله بیش‌اظهاری و مسائلی از این دست شوند.

این در حالی است که مساله اصلی واردات و در کل صنعت خودروسازی کشور به موضوعاتی مانند انحصار ربطی ندارد. از یک سو، وقتی تمام امور در دستان دولت قرار دارد، نمی‌توان راجع به انحصار صحبت کرد، چرا که خود دولت نقش اصلی و اول را ایفا می‌کند. از سوی دیگر، مشکل اصلی کمبود ارز است، نه رقابتی نبودن بازار خودرو.

در واقع، کاهش درآمدهای ارزی کشور و نیاز به توزیع و مدیریت صحیح و اصولی آن باعث شده در عمل انحصار توزیع ارز هم در دست دولت قرار داشته باشد.

پرسش‌هایی درباره چگونگی بیش‌فروش خودروهای وارداتی

در حوزه واردات خودرو به کشور، ابهاماتی درباره بیش‌فروش خودروهای وارداتی وجود دارد که پاسخ روشنی درباره چگونگی برخورد با این تخلفات در قانون داده نشده است.

با شروع واردات خودروهای خارجی به کشور، برخی شرکت‌ها و افراد متخلف اقدام به بیش‌فروش خودروها بدون اخذ مجوزهای قانونی کرده‌اند. این در حالی است که طبق قوانین موجود، فروش یا بیش‌فروش خودروهای وارداتی بدون ثبت سفارش و خارج از سامانه رسمی ممنوع است و تخلف محسوب می‌شود. در این باره مهدی ضیغمی، مدیر طرح واردات خودرو خودرو تأکید کرد هرگونه بیش‌فروش خودروهای وارداتی خارج از سامانه یا بدون ثبت سفارش، غیرقانونی است و مسؤولیت آن بر عهده خریداران است. وی یادآور شد متقاضیان باید پیش از هرگونه پرداخت، مجوز عرضه از سوی وزارت صمت را از شرکت‌ها درخواست کنند تا از قانونی بودن فرآیند اطمینان حاصل کنند. این تأکید نشان‌دهنده عزم مسؤولان برای جلوگیری از سوءاستفاده‌های مالی و ایجاد شفافیت در فرآیند فروش است.

ابهام در ارزش‌گذاری خودروهای وارداتی
در کنار تخلفات بیش‌فروش، ابهامات در ارزش‌گذاری خودروهای وارداتی به یکی از موضوعات داغ تبدیل شده است. گزارش‌ها حاکی از آن است برخی واردکنندگان، قیمت خودروها را بیش از ارزش واقعی اعلام کرده‌اند که این موضوع انتقادات شدیدی را نسبت به شفافیت فرآیند ارزش‌گذاری به همراه داشته است.

در مواردی، ارزش‌گذاری غیرواقعی منجر به افزایش هزینه‌ها برای مصرف‌کنندگان نهایی شده است. با این حال، نهادهای مسؤول تنها به کاهش قیمت برخی

خودروها بسنده کرده‌اند، بدون اینکه توضیح دقیقی درباره بیش‌اظهاری‌های پیشین ارائه دهند. این روند همچنان ادامه دارد و به یکی از دغدغه‌های اصلی خریداران تبدیل شده است. از این رو نظارت دقیق‌تر بر تخلفات در پیش‌فروش و ارزش‌گذاری غیرشفاف خودروها الزامی است. نهادهای نظارتی باید با بررسی دقیق‌تر این مسائل، شفافیت بازار را افزایش داده و تخلفات را کاهش دهند.

تأمین امنیت سرمایه‌گذاری و اعتماد عمومی اهداف مهمی هستند که باید در این مسیر دنبال شوند. با توجه به پیچیدگی‌های بازار خودروهای وارداتی، خریداران باید با اطمینان از قانونی بودن فروشندگان و بررسی دقیق اطلاعات موجود در سامانه‌های رسمی، از وقوع مشکلات حقوقی و مالی جلوگیری کنند. بازار خودروهای وارداتی در مرحله‌ای حساس قرار دارد. شفافیت در فرآیند واردات و فروش خودرو و برخورد قاطع با متخلفان می‌تواند به کاهش مشکلات و تقویت اعتماد عمومی کمک کند.

دستورالعمل‌های جدید برای اخذ سهمیه واردات خودرو

مهدی ضیغمی، مدیر طرح واردات خودرو وزارت صمت اخیراً طی نامه‌ای به تمام شرکت‌های متقاضی واردات خودرو اعلام کرد متقاضیان باید مدارک مورد نیاز را تا پایان وقت اداری روز شنبه ۲۹ دی ۱۴۰۳ ارسال کنند.

در این نامه آمده است: مطابق دستورالعمل‌های ابلاغی وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت)، تمام شرکت‌های متقاضی واردات خودرو موظفند مدارک زیر را جهت اخذ سهمیه واردات ارسال کنند:

اسناد اموال غیرمنقول: ارائه کپی اسناد مالکیت دفتر مرکزی، تعمیرگاه‌های مرکزی و سایر اموال غیرمنقول به نام شرکت یا سهامداران اصلی و اعضای هیات‌مدیره؛ این اسناد باید به صورت برابر اصل تهیه شوند.

آخرین صورت مالی حسابرسی شده: ارائه گزارش حسابرسی شده مالی شرکت مربوط به آخرین سال مالی جهت بررسی وضعیت مالی و توانمندی شرکت؛ **گزارش کامل اعتبارسنجی از شرکت‌های رتبه‌بندی:** تهیه و ارائه گزارش اعتبارسنجی کامل از شرکت‌های مورد تأیید بانک مرکزی جهت ارزیابی توان مالی و اعتباری شرکت

آخرین میزان سرمایه ثبتی شرکت: ارائه نسخه رسمی از آخرین تغییرات سرمایه ثبتی شرکت به روزرسانی شده در روزنامه رسمی **گواهی مفاصاحساب مالیاتی:** ارائه آخرین وضعیت مفاصاحساب مالیاتی شرکت که نشان‌دهنده تسویه حساب‌های مالیاتی شرکت با سازمان امور مالیاتی کشور است (اختیاری).

چالش‌های زمانبر شدن ترخیص خودروهای وارداتی
یکی از مشکلات اصلی در واردات خودرو، زمانبر شدن فرآیند ترخیص است که بسیاری اوقات باعث افزایش قیمت نهایی و غیراقتصادی شدن خودروها می‌شود.

هادی رشیدی، سرپرست معاون فنی گمرک شهید رجایی اخیراً در پاسخ به سؤالی درباره تشریفات گمرکی خودروهای وارداتی و تأخیرات مقطعی در این فرآیند گفت: در یکی دو ماه گذشته، تأخیراتی در ترخیص خودروها در بندر شهید رجایی وجود داشت. وی افزود: بخشی از این تأخیر مربوط به تغییرات و تحولات در سازمان محیط‌زیست بود که صدور مجوزها

در نگاه سطحی، ممکن است معافیت بانک مرکزی از تأمین ارز برای برخی کالاهای وارداتی در دوران کمبود منابع ارزی و تحریم، برای حاکمیت مطلوب تلقی شود اما بانک مرکزی در این سال‌ها اصلی‌ترین مخالف آزادسازی واردات بدون انتقال ارز بوده است. **چرا بانک مرکزی مخالف واردات بدون انتقال ارز است؟**

بر اساس نظر کارشناسان اقتصادی، تأمین منابع لازم برای واردات بدون انتقال ارز تنها از چند طریق امکان‌پذیر است. در نگاه خوش‌بینانه، «ارزهای خانگی ایرانیان خارج از کشور» تأمین‌کننده اصلی ارز لازم برای این واردات محسوب می‌شود اما در نگاه واقع‌بینانه، این منابع از محل «ارز حاصل از فروش محصولات قاچاق خروجی» یا «ارز حاصل از تخلفات تجار در عدم بازگردانی ارز صادراتی» تأمین می‌شود. تخلفات دیگری مانند «کم‌اظهاری صادرات» و «بیش‌اظهاری واردات» نیز از این قاعده مستثنا نیستند.

مجوز واردات بدون انتقال ارز؛ کمک به متخلفان
در واقع، اعطای مجوز واردات بدون انتقال ارز، بزرگ‌ترین کمک به متخلفانی است که ارز حاصل از صادرات را بازنمی‌گردانند یا به طور نامشروع درآمد ارزی کسب می‌کنند. این افراد یا خود به طور مستقیم با استفاده از ارزهای خود اقدام به واردات می‌کنند و یا ارز خود را با بالاترین نرخ به واردکنندگان می‌فروشند. این چرخه به نفع متخلفان است و با کور کردن نهاد نظارتی و عدم الزام به مشخص کردن منشأ ارز، بازگشت ارز حاصل از اقدامات مجرمانه به اقتصاد رسمی را ممکن می‌کند. از این رو، این رویه باعث افزایش اقدامات متخلفانه نیز می‌شود.

افزایش چالش تأمین ارز کالاهای اساسی

یکی از مسائل مهم در واردات خودرو، تأمین ارز برای کالاهای غیرضروری از طریق واردات بدون انتقال ارز است. این موضوع باعث می‌شود منابع ارزی به سمت تأمین ارز برای این واردات سوق یابد و تأمین ارز برای واردات کالاهای اساسی، که سودآوری کمتری نسبت به کالاهای لوکس دارد، به بحران تبدیل شود. افزایش شکاف بین ارز بازار آزاد و نرخ رسمی نیز یکی دیگر از تبعات آزادسازی واردات بدون انتقال ارز است.

بیمدهای واردات بدون انتقال ارز

حسین صمصامی، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس در این باره می‌گوید: با رعایت ملاحظات مانند «ورود کالاهای سرمایه‌ای»، «ورود مواد اولیه بخش تولید»، «جلوگیری از ورود کالاهای لوکس» و «شفافیت منشأ تأمین ارز»، واردات بدون انتقال ارز اشکالی ندارد.

وی تأکید می‌کند: در واردات بدون انتقال ارز، چون منشأ تأمین ارز برای بانک مرکزی شفاف نیست، رعایت نکردن این ملاحظات علاوه بر آسیب به تولید داخلی، بستر مناسبی برای پولشویی و اقدامات مجرمانه ایجاد می‌کند. **واردات بدون انتقال ارز چگونه موجب خروج سرمایه از کشور می‌شود؟**

چرا تصور اینکه منابع ارزی لازم برای واردات بدون انتقال ارز، از محل «ارزهای خانگی ایرانیان خارج از کشور» تأمین می‌شود خوش‌بینانه است؟ برای سرمایه‌گذاری دلاری و دریافت سود ریالی با توجه به شرایط اقتصادی کشور، جذابیت کافی برای ایرانیان خارج از کشور داشته باشد. از سوی دیگر، مساله واردات یک چرخه تکرارونده است و محدود به یک بار برای همیشه نیست.

در نتیجه، ادامه این رویه تجاری منجر به خروج سرمایه از کشور می‌شود، چراکه ایرانیان خارج‌نشین ریال نگه نمی‌دارند و مجدداً سرمایه خود را به ارزهای خارجی تبدیل می‌کنند.

تبعات واردات بدون انتقال ارز در بازار خودرو و آثار آن بر افزایش قیمت ارز

فارغ از نتایج مثبت واردات خودروهای نو و کارکرده در راستای ساماندهی بازار خودرو و رفع انحصار از این صنعت، می‌توان گفت پیشنهاد تأمین منابع کافی از طریق واردات بدون انتقال ارز توسط نمایندگان مجلس بدون در نظر گرفتن تمام جوانب موضوع، نه تنها گره‌ای از مساله واردات خودرو و مشکلات بازار خودرو باز نمی‌کند، بلکه می‌تواند به نوسانات نرخ ارز و تورم در کشور دامن بزند، زیرا واردات هر کالایی به صورت غیرشفاف و مشخص نبودن منشأ ارز آن در شرایط تحریم و جنگ اقتصادی، به طور طبیعی منجر به افزایش تقاضای ارز و نرخ آن در بازار می‌شود.

